

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Basa-Szabó Ernő ügyvéd (**cím**) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a dr. Csorba Ferenc ügyvéd (**cím**) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kötelesrész kiadása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. december 4. napján meghozott 21.P.24.854/2012/3. számú ítélete ellen az alperes részéről 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti. Fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, az alperes marasztalását 2.469.930 (Kétmillió-négyszázhatvankilencezer-kilencszázharminc) forintra és annak 2006. március 18. napjától 2013. június 30-ig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon, 2013. július 1-től a teljesítésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatára leszállítja.

Az alperes perköltség fizetési kötelezettségét mellőzi és a felperest kötelezi, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 65.500 (Hatvanötezer-ötszáz) forint perköltséget.

A felperes által fizetendő eljárási illetéket 225.000 (Kétszázhuszonötezer) forintra felemeli, az alperes illetékfizetési kötelezettségét 150.000 (Százötvenezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (Tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására - 167.160 (Százhatvanhétézer-százhatvan) forint fellebbezési illetéket, a fennmaradó 196.240 (Százkilencvenhatezer-kétszáznegyven) forint illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A peres felek édesanyja, **M.J.-né** 1998. június 10. napján szerződést kötött az alperessel, mellyel a tulajdonaként nyilvántartott **b.-i ...** hrsz.-ú, természetben **b.-i Sz.** utca 4. szám alatti ingatlanát holtig tartó haszonélvezeti jogával terheltén, ellenszolgáltatás nélkül az alperesnek ajándékozta, aki az ajándékot elfogadta. A felek a szerződésben az ingatlan értékét 4.200.000 forintban határozták meg. A szerződés alapján az ingatlanra az alperes tulajdonjoga bejegyzésre került.

M.J.-né (továbbiakban: örökhagyó) 2006. március 17. napján végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt, törvényes örökösei gyermekei, a peres felek.

Az örökhagyó leltárba vett hagyatékát az ...-nél a nevében vezetett folyószámla 5.016 forint egyenlege és járulékai, a ... forgalmi rendszámú ... személygépkocsi (értéke: 2.300.000 forint) és a **P.** Kft. 1.500.000 forint névértékű üzletrésze képezte. A személygépkocsit tartozás terhelte. A hagyatéki eljárásban az örökhagyó élettársa, **T.L.**, hagyatéki hitelezői igényt jelentett be. A felperes a 2006. április 25-én képviselője útján küldött levelében tájékoztatta az alperest, hogy mivel az örökhagyó a **b.-i ...** hrsz.-ú ingatlanát részére ajándékozta, vele szemben kötelesrész igényét érvényesíteni kívánja. Ezt az igényét a hagyatéki eljárásban is bejelentette, amit az alperes nem ismert el. A hagyatéki eljárás során a peres felek **T.L.** hitelezővel egyezségeket kötöttek, hitelezői igényét elismerték, és megállapodtak abban, hogy a gépkocsit az örökösök a hitelező tulajdonába adják, és mivel annak értéke magasabb mint a gépkocsit terhelő tartozás, **T.L.** kötelezettséget vállalt arra, hogy megfizet az örökösöknek személyenként 300.000 forintot. A közjegyző a 2007. január 30. napján meghozott .../2006/14. számú végzésével az örökösök és a hitelező egyezségét jóváhagyta, és megállapította, hogy a hagyatéki leltárba felvett személygépkocsi tulajdonjogát **T.L.** egyezség alapján megszerezte, oly módon, hogy kötelezettséget vállalt az örökösök részére személyenként 300.000 forint megfizetésére. Az örökhagyó nem vitás hagyatékát, a folyószámla egyenleget és a kft. üzletrészt ideiglenes hatállyal törvényes öröklés jogcímén a peres feleknek adta át. A végzés indokolása szerint, a felperes kötelesrész iránti igényt jelentett be, amit az alperes nem ismert el, ezért az örökösök között kialakult öröklési jogvitára tekintettel a közjegyző a hagyatékot ideiglenes hatállyal adta át.

Az alperes a 2007. június 13. napján kelt adásvételi szerződéssel a **b.-i Sz.** utca 4. szám alatti ingatlant eladta **V.J.** és **V.J.-né** vevőknek. A vételárat 23.500.000 forintban határozták meg. A szerződés aláírásakor a vevők az alperesnek 2.500.000 forint foglalatot adtak, és kötelezettséget vállaltak arra, hogy a fennmaradó vételárat több részletben, 2007. szeptember 1. napjáig megfizetik. A szerződés szerint az alperes a vételár teljes összegének kifizetéséig tulajdonjoga fenntartására vonatkozó feljegyzés mellett járult hozzá a vevők tulajdonjogának bejegyzéséhez.

T.L. a ... Bíróság előtt pert indított az alperesnek ajándékozott **b.-i Sz.** utca 4. szám alatti ingatlanra tulajdonjoga megállapítása iránt. Kérelmére a bíróság az ingatlanra a perfeljegyzést elrendelte.

2007. augusztus 16. napján az alperes és **V.J.**, valamint **V.J.-né** a közöttük 2007. június 13. napján létrejött adásvételi szerződést módosították. Ebben rögzítésre került, hogy a földhivatal a szerződés tárgyát képező ingatlanra az adásvételi szerződés megkötése napján **T.L.** javára perfeljegyzést jegyzett be. A kialakult helyzetre tekintettel a vevők hozzájárultak ahhoz, hogy az alperes az ingatlant legkésőbb 60 napon belül tehermentesítse.

Az alperes 2007. augusztus 9. napján megállapodást kötött **T.L.-lel**, melyben rögzítették, hogy közöttük peres eljárás van folyamatban a **b.-i Sz.** utca 4. szám alatti ingatlan vonatkozásában. Megállapodtak abban, hogy az alperes megfizeti **T.L.-nek** a peres eljárás megszüntetése érdekében az általa követelt 1.000.000 forintot, aki annak átvételét követően haladéktalanul bejelenti a bíróságnak, hogy keresetétől eláll és kéri a per megszüntetését.

A jelen perben a felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelesrész jogcímén adja tulajdonába a **b.-i ... hrsz.-ú, b.-i Sz.** utca 4. szám alatti ingatlan ? részét, állapítsa meg értékét és kötelezze az alperest annak megfizetésére. Az eljárás során keresetét módosította és kötelesrész jogcímén az alperest 5.750.000 forint és annak 2006. március 18. napjától járó törvényes mértékű kamata megfizetésére kérte kötelezni. Keresete ténybeli alapjaként hivatkozott arra, hogy az örökhagyó a tulajdonát képező ingatlanát az alperesnek ajándékozta, ami a kötelesrész alapjába tartozik. Kérte, hogy a bíróság az ingatlan értékét az örökhagyó halálakor fennálló értéken vegye számításba, mert részére a juttatáskori értékkel való számbavétel súlyosan méltánytalan lenne, az ajándékozást követő eltelt időszakban bekövetkezett forgalmi értéknövekedés miatt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a szerződés megkötésekor az örökhagyó akarata arra irányult, hogy a felperes hagyatékából még a kötelesrész erejéig se részesedjen, mivel vele a kapcsolatot nem tartotta, italozó életmódot folytatott, ami érdemtelenne tette az ingatlanból való részesedésre. Hivatkozott továbbá arra, hogy a **T.L.** tulajdonaként bejegyzett **b.-i S.** sétány 6. I/2. szám alatti ingatlan ? része nevezett és az örökhagyó élettársi kapcsolatára tekintettel az örökhagyó tulajdonát képezte. Értékelje továbbá a bíróság, hogy az örökhagyó súlyos beteg volt, akit egyedül az alperes gondozott, ezért amennyiben az ingatlant hozzá kell számolni a kötelesrész alapjához, azt a bíróság juttatáskori értéken vegye figyelembe. Állítása szerint a felperes az örökhagyótól juttatásban részesült, amit szintén figyelembe és számításba kell venni a kötelesrész iránti igénye elbírálásánál.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4.542.562 forintot, annak 2006. március 18. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, valamint 301.228 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest 102.450 forint, az alperest 272.550 forint le nem rótt kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság hivatkozott és idézte a kötelesrészre vonatkozó rendelkezéseket (Ptk. 661. §, 665. § (1) és (2))

bekezdése, a 667. § (1) bekezdése, a 668. § (1) és (3) bekezdései, a 699. § (1) bekezdés a) pontja, a 670. § (1) bekezdése, a 671. § (1) bekezdése). Kifejtette, hogy a kötelesrész alapjának számításánál az alperes részére ajándékozott ingatlant a **V.Gy.** igazságügyi szakértő aggálytalan véleménye alapján az ajándékozás óta bekövetkezett forgalmi értéknövekedésre tekintettel 2006. márciusi forgalmi értéken vette figyelembe, ami 20.300.000 forint. Álláspontja szerint, a felperes helytállóan hivatkozott a BH2000. 15. számú eseti döntésére, mely szerint az örökhagyó és a kötelesrészre jogosult közti személyes viszony, mint szubjektív tényező figyelembevételére nincs jogszabályi lehetőség, azt ugyanis az örökhagyó már értékelte akkor, amikor törvényes örökösét kötelesrészre szorította. A jelentős értékváltozásokra tekintettel az ingatlan juttatáskori értéken való számbavétele a felperesre súlyosan méltánytalan lenne, ezért az összes körülmény mérlegelése alapján az adomány ettől eltérő értéken való elszámolása indokolt. A kötelesrész alapjába tartozik az örökhagyó lakossági folyószámláján lévő 5.016 forint, a **P. Kft.** 1.500.000 forintos üzletrésze, a személygépkocsi tekintetében a hagyatéki eljárásban kötött egyezség alapján a **T.L.** által fizetett 600.000 forint, továbbá a **b.-i Sz.** utca 4. szám alatti ingatlan 20.300.000 forintos értéke, ami összesen 22.405.015 forint. A hagyatéki eljárásban felmerült közjegyzői munkadíj 24.736 forint, amelyet levonva az előző értékből, a kötelesrész alapja 22.380.280 forint, melyből számítva a felperest illető kötelesrész - ? rész - 5.595.070 forint. A felperes 1.052.508 forint értékben részesült a hagyatékából, amit levonva az öt illető összegből, kötelesrészként 4.542.562 forint illeti meg. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság az alperest ezen összeg, továbbá annak a Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján - a BH1996. 366. eseti döntésére figyelemmel - 2006. március 18. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte.

A felperes, az eredeti kereseti kérelme alapján irányadó 6.250.000 forint összegű pertárgyértékhez viszonyítva 72,68%-ban lett pernyertes, ezért az elsőfokú bíróság az ügyvédi munkadíj és a 10.750 forint igazolt kiadás tekintetében a költségek viselésénél a 72,68-27,32%-os pernyertesség-pervesztesség arányát vette figyelembe. A felperes által előlegezett 185.440 forintos szakértő díj tekintetében - mivel az alperes volt jogi képviselője a szakértő kirendelése előtt még azt állította, hogy az ajándékozási szerződés megkötésére 1993. június 10-én került sor - a szakértői költség 1/3 része a Pp. 80. § (2) bekezdése alapján az alperest terhelte, míg a fennmaradó 2/3 rész viselése tekintetében a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a pernyertesség-pervesztesség aránya az irányadó. Erre tekintettel az alperest 141.750 forint szakértői díj, 7.813 forint készkiadás, és 141.750 forint munkadíj, összesen 301.228 forint perköltség megfizetésére kötelezte és ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illetékből a Pp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperest 102.450 forint, az alperest 272.550 forint megfizetésének kötelezettsége terheli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdései alapján annak hatályon kívül helyezését kérte. Másodlagos kérelme az ítélet meg nem határozott megváltoztatására irányult, amit felhívásra

azzal egészített ki, hogy a kereset elutasítását kéri és vitatja az ajándékba kapott ingatlan ítélet szerinti értékét. Álláspontja szerint, a kötelesrész számítása során, az ingatlan 20.300.000 forintos értéke alapulvétele esetén is, abból le kell vonni az örökhagyó élettársának, **T.L.-nek** kifizetett 1.000.000 forintot, amit értéknövelő beruházások címén követelt tőle, továbbá a kötelesrész alapjához kérte hozzászámítani a **T.L.** tulajdonaként nyilvántartott **b.-i ... hrsz.-ú** ingatlan ? tulajdoni hányadát 6.000.000 forint értékben, ami az örökhagyót élettársi vagyonközösség jogcímén megillette. Ezek alapján számítva a kötelesrész alapja 27.380.280 forint, melynek ? része 6.845.070 forint. A felperes 1.052.508 + 3.000.000 forint értékben részesült a hagyatékából, amit a 6.845.070 forintból levonva 2.792.562 forint kötelesrész illelhetné meg, ha közrehatásával az alperes nem esett volna el a jelentős juttatástól. Az ajándékba kapott ingatlan értékesítését megakadályozó felperesi magatartás miatt az alperesnek 2.500.000 + 3.110.000 forintos kifizetési kötelezettsége keletkezett, ezért a juttatás jelentős részétől önhibáján kívül elesett, amit a felperes terhére számol el a kötelesrésszel szemben (Ptk. 669. § (3) bekezdés).

A fellebbezés indokolásában az alperes utalt arra, miszerint az elsőfokú bíróság indokolásában említést tett arról, hogy az utolsó tárgyalás előtt három nappal előkészítő iratot terjesztett elő, amelyet azonban a polgári kezelőiroda csak a tárgyalás megtartását és az ítélet meghozatalát követően mutatott be, ezért az abban foglaltakat figyelembe venni nem tudta. A beadványt a bíróság 2012. december 1-jén, szombaton érkeztette, ami munkanap volt, a tárgyalás ezt követően december 4-én, kedden volt. Az előkészítő irathoz csatoltakkal az alperes igazolta a beadvány tárgyaláshoz közeli időpontban történő benyújtásának okát, ami nem az eljárás elhúzását célozta. A beadvány késedelmes bemutatása a bíróság érdekkörében keletkezett eljárási hiba, ami alapot ad a meghozott határozat hatályon kívül helyezésére.

Azt, hogy mi képezi a kötelesrész alapját, a Ptk. 666. § (1) bekezdése rögzíti. Az elsőfokú bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy megállapíthassa a hagyaték tiszta értékét, ehhez elengedhetetlen a Fővárosi Törvényszék .../2012/4. számú jogerős ítéletének indokolásában előadottak figyelembevételre, amire a jelen fellebbezéssel támadott ítélet indokolása is hivatkozik. Ennek figyelmen kívül hagyása lehetetlenné teszi a kötelesrész helyes kiszámítását, melyre tekintettel az ítélet megalapozatlan. Az elsőfokú bíróság - annak ellenére, hogy az a perben elhangzott - nem értékelte, hogy az adásvételi szerződéstől való elállás a felperes közrehatásának eredménye. Az alperes a **T.L.** által ellene indított pert kénytelen volt azonnali kifizetéssel megszüntetni ahhoz, hogy az adásvételi szerződés teljesítését akadályozó perfeljegyzést töröljék. A felperes a körülmények ismeretében indította meg az alperes ellen a pert és kérte az ingatlanra a perfeljegyzést. Ez a momentum volt az, ami véglegesen eltántorította a vevőket a vételtől és gyakorolták elállási jogukat, ezért a felperes magatartásának egyenes következménye az alperes ellen indított végrehajtás. Az alperes a **T.L.** ellen indított perben a nevezett tulajdonaként nyilvántartott **b.-i ... hrsz.-ú** lakásingatlan ? része tekintetében - az örökhagyó közbenső jogszerzése mellett - saját javára törvényes öröklés jogcímén szerzett tulajdonjoga megállapítását kérte, az ? rész értékét 3.000.000 forintban határozta meg. A felperes tudott erről a perről, de abban nem kívánt részt venni. A

hagyaték tiszta értékének meghatározása e per kimenetelétől függ. Mindezek mellett az alperes utalt arra, hogy az ingatlan vevői a perfeljegyzésre hivatkozva álltak el a vételtől, amit az eljáró bíróságok jogerősen helybenhagytak és a jogerős ítélet alapján az alperes 2.500.000 forint foglalót és 3.110.000 forint költséget köteles megfizetni, amit a felperesre kíván hárítani, mert fellépésének elmaradása esetén az adásvétel teljesezésbe ment volna. Ezzel szemben a jogerős ítélet alapján az alperes ellen végrehajtási eljárás indult, összesen 16.790.559 forint megfizetésére köteles és az ajándékozási szerződés tárgyát képező ingatlanra a végrehajtási jogot is bejegyezték. Utóbb az alperes előadta, hogy az ingatlant árverésen értékesítették.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte azzal, hogy ha szükséges a hagyaték tiszta értékének újraszámítása, azt az ítélet tábla ennek megfelelően változtassa meg. Részletes időrendi táblázatot szerkesztett, melyből álláspontja szerint pontosan kiderül, hogy ki, mikor, miről tudott, mikor volt rosszhiszemű, melyekkel alapvetően cáfolható az alperesi fellebbezés ezekre vonatkozó igen terjedelmes része. A **T.L.-nek** kifizetett 1.000.000 forinthez a felperesnek nincs köze, annak részleteit nem ismeri, az ezzel kapcsolatos megállapodásban nem szerepel, hogy ezt az összeget miért kellett kifizetni, és nem ismert az sem, hogy **T.L.** követelése jogszerű volt-e. A felperes valóban nem akart az alperes által **T.L.** ellen indított perbe beavatkozni. Több alkalommal próbált egyezséget kötni az alperessel, aki annak az értéknek az ? részét ajánlotta fel részére, amennyiért 1993-ban az örökhagyó megvásárolta az ingatlant, ami 800.000 forint. Ezt a felperes nem volt hajlandó elfogadni, többek között azért sem, mert ismeretei szerint az ingatlan ekkor megközelítőleg 25.000.000 forintot ért. Végül is az alperes **V.-ékkal** 23.500.000 forint vételáron kötött szerződést. Arról, hogy a felperes kötelesrész iránti igényt kíván érvényesíteni, az alperes már a 2006. április 25-ei ügyvédi levélből és a közjegyzői eljárásból is tudomást szerzett, mellyel szemben úgy állítja be a helyzetet, mintha minden előzmény nélküli lett volna a felperesi perindítás és perfeljegyzési kérelem. A felperes kötelesrész kiadására indított pert és azért kérte a perfeljegyzést, mert az alperesnek más vagyonáról nem tudott, az alperes nyilatkozata szerint készpénzben fizetni nem tud, ezért az ajándékba kapott ingatlan volt a fedezete a kötelesrésznek. Amikor a felperes az ingatlan eladásáról értesült, már nem természetbeni kiadást, hanem a kötelesrész értékének megfizetését követelte, ezért a perfeljegyzésnek már nem sok értelme maradt, ekkor azonnal nyilatkozott a perfeljegyzés visszavonásáról. Az alperes az adott helyzetbe azért került, mert az egész folyamatban rosszhiszemű volt, félrevezette a vevőket, nem vette figyelembe az általa is ismert kötelesrész követelést. Erre tekintettel nem önhibáján kívül történtek az események, kifejezetten szándékos magatartása, taktikázása juttatta az adott helyzetbe és nem sikerült a kötelesrész kielégítésének alapját elvonnia. A felperes rosszhiszemű magatartást nem tanúsított, a kialakult helyzetre közrehatása nem volt, ezért az alperest ért hátrányért nem felel. Az ingatlanra a perfeljegyzést a 2007. február 26-ai keresetlevélben kérte, ekkor még az alperes nem árulta konkrétan az ingatlant. Erre tekintettel nem a felperes lehetetlenítette el az eladást és nem miatta esett el az alperes lakhatási lehetőségétől, ugyanis ha kiadja a felperesnek a kötelesrészt, az ingatlan ? részének értékéből - ami körülbelül 17.000.000 forint - szép ingatlant vehetett volna.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a per elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta és olyan lényeges eljárási szabályt nem sértett, ami az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. A per adatai szerint, az alperesnek a bírósághoz az utolsó tárgyalást megelőzően érkezett beadványa a per irataihoz csak késedelmesen, a tárgyalást követően került bemutatásra, melyben az alperes a **T.L.** ellen előterjesztett keresetére tekintettel a per tárgyalásának felfüggesztését kérte. E beadvány tartalmát, késedelmes bemutatására figyelemmel az elsőfokú bíróság a tárgyalás berekesztése előtt figyelembe venni nem tudta, ez azonban a tárgyalás megismétlését nem indokolta, ugyanis az alperesi kérelem a másodfokú eljárásban is megítélhető, továbbá indokoltsága esetén az általa indított perben hozott határozat, a jelen perbeli kereset elbírálásánál az elsőfokú ítélet meghozatala után felmerült új bizonyítékként értékelhető. Az alperesi beadványhoz mellékelt keresetlevélből kitűnően, az alperes pert indított az örökhagyó élettársa, **T.L.** ellen és keresetében a **b.-i S.** sétány 6. I/2. számú ingatlanra jogutódként az örökhagyó élettársi vagyonközösségből eredő igényét érvényesítette, ami a kötelesrész alapját érinti. Erre tekintettel az ítélőtábla a jelen per tárgyalását az alperes által indított per jogerős befejezéséig felfüggesztette.

Az alperes által indított perben a ... Bíróság a .../2015/19. számú ítéletével **T.L.** alperest annak tûrésére kötelezte, hogy a tulajdonában álló, **b.-i S.** sétány 6. I/2. szám alatti ingatlan 1/8 részére - élettársi közös vagyon jogcímén az örökhagyó közbenső megszerzése alapján - a jelen per alperesének tulajdonjogát öröklés jogcímén bejegyezzék, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az ítéletet a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság az .../2016/3. számú ítéletével, fellebbezett részében helybenhagyta. A jogerős döntés indokolásából kitűnően, a **b.-i S.** sétány 6. I/2. szám alatti ingatlan **T.L.** bérleménye volt, amit az örökhagyóval fennálló élettársi kapcsolata alatt vásárolt meg, melynek vételéhez való hozzájárulása alapján az örökhagyó a Ptk. 578/G. § (1) bekezdése alapján az ingatlan 1/4 részére tulajdonjogot szerzett és abból egyik örökösnek a jelen per alperese 1/8 részt örökölt. Ennek alapján az ítélőtábla a jelen perben az elsőfokú ítélet tényállását azzal egészíti ki, hogy az örökhagyó hagyatékát képezte a **b.-i S.** sétány 6. I/2. szám alatti ingatlan ? része, melynek értéke, az alperes részéről első igényérvényesítése során megjelölt, az ellenérdekű fél által sem vitatott, az örökhagyó halálakor fennálló 9.000.000 forintos teljes ingatlanérték alapján 2.250.000 forint.

Téves a felperesnek az a hivatkozása, hogy őt e per nem érintette, mivel abban nem vett részt. Az örökhagyó hagyatékát az életében megszerzett és halálakor őt illető, örökölheto jogok képezik, amelyet az örökösök a régi Ptk. 673. § (2) bekezdése értelmében az örökhagyó halálával elfogadás vagy bármely más jogcselekmény nélkül megörökölnek. Az alperes **T.L.-lel** szemben, jogelödjé az örökhagyó megszerzésére alapítva érvényesített tulajdoni igényt, ami kizárólag annak megítélésével volt elbírálható, hogy életében az örökhagyó, az élettársa tulajdonaként nyilvántartott ingatlanra szerzett-e tulajdonjogot. Ez az örökhagyó örökösének számától, az örökösök igényérvényesítéssel kapcsolatos eltérő szándékától függetlenül, csak egységesen ítéltető meg, ezért az ennek kérdésében

hozott döntés a felperesre, a perben való részvétele nélkül is kiterjed. A jogerős ítélet szerint, az örökhagyó élettársi vagyonközösség jogcímén az élettársa ingatlana ? részére tulajdonjogot szerzett, melyből következően az hagyatékát képezte és örökösei - köztük az alperes is - megörökölte. Ebből következően azt, a kötelesrész számításánál az örökösök által örökölt hagyatékként kell számba venni, függetlenül attól, hogy a felperes az örökhagyó élettársával szemben örökölt jogát nem kívánja érvényesíteni.

A régi Ptk. 666. § (1) bekezdésének fő szabálya szerint a kötelesrész számításánál az örökhagyó által élők között bárkinek juttatott adományokat juttatáskori tiszta értéken kell számba venni, a (2) bekezdés alapján azonban, ha az adománynak juttatáskori értékkel való számbavétele bármelyik érdekeltre súlyosan méltánytalan, a bíróság az adomány értékét az összes körülmények figyelembevételével állapítja meg. Az ítélkezési gyakorlat szerint, a régi Ptk. 666. § (2) bekezdése alkalmazására általában okot adó körülmény az adomány értékében a juttatástól az örökhagyó haláláig eltelt időszakban az értékviszonyok alakulása folytán bekövetkezett jelentős értékváltozás. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából kitűnően, a perbeli esetben is ez indokolta az adomány juttatáskori értékétől eltérő értéken való számbavételét, mert a beszerzett szakértői véleményből kitűnően az ajándék tárgyát képező ingatlan forgalmi értéke az ajándékozástól az örökhagyó haláláig terjedő időszakban jelentős mértékben megnövekedett, ami az örökhagyó halálakor 20.300.000 forint volt. Ezen érték számbavételével azonban az elsőfokú bíróság nem csak az ajándékozástól az örökhagyó haláláig eltelt időben bekövetkezett általános értékváltozásokat értékelte. Kirendelő végzéséből kitűnően ugyanis a szakértő feladata az ingatlan 1993. június 10-i és 1998. június 10-i időpontokban az ajándékozó haszonélvezeti jogával terhelt, míg 2006. március 17-i (az örökhagyó halála) időpontban haszonélvezettől mentes értékének megállapítása volt. Ebből következően, az elsőfokú bíróság által számításba vett érték az ingatlan haszonélvezeti jogtól mentes értéke, mellyel szemben az alperes haszonélvezeti joggal terhelt ingatlant kapott ajándékba. A régi Ptk. 666. § (1) bekezdése szerint az adományt „tiszta értékén” kell számításba venni, ami a hagyaték tiszta értékével azonosan, az adomány terhekkal (az adott esetben a haszonélvezeti jog értékével) csökkentett értéke. Tekintettel arra, hogy az alperesnek juttatott adomány haszonélvezeti joggal terhelt ingatlan volt, annak juttatáskori értékétől eltérő számbavétele esetén is a haszonélvezeti jogot teherként kell számításba venni. Ennek megfelelően, a 20.300.000 forintos ingatlanértékből az Itv. 72. § (1) és (4) bekezdése alapján számolva $(20.300.000 : 20 \times 6)$, az örökhagyó haszonélvezeti jogának értéke 6.090.000 forint, melynek levonásával az adomány teherrel csökkentett értéke 14.210.000 forint.

A kifejtettek alapján az örökhagyó hagyatékának összértéke (folyószámla: 5.016, üzletrész: 1.500.000, gépkocsi 2.300.000, a **b.-i S.** sétány 6. I/2. számú ingatlan ? része: 2.250.000) 6.055.016 forint. Ebből levonva a hagyatéki terheket (gépkocsihitel: 1.700.000+ közjegyzői díj: 24.736 = 1.724.280 forint), a hagyaték tiszta értéke 4.330.280 forint, melyből egy-egy törvényes örökös részesedése 2.165.140 forint. Az alperes ingyenes adományának 14.210.000 forintos értéke hozzáadásával a kötelesrész alapja 18.540.280 forint, melyből számítva a felperes kötelesrésze 4.635.070 forint. Ebből levonva a hagyatékból való

részesedésének 2.165.140 forintos értékét, a részére járó kötelesrész 2.469.930 forint.

Alaptalan az alperes részéről, hogy az adományozott ingatlan értékét csökkentő teherként kell figyelembe venni az általa **T.L.-nek** fizetett 1.000.000 forintot, ugyanis nevezett ingatlanra vonatkozó igényének megalapozottsága elbírálást nem nyert. Az alperes maga hivatkozott arra, hogy álláspontja szerint **T.L.** azért indított pert, hogy az ingatlan eladását megakadályozza, valamint előadásából kitűnően, azért kötött nevezettel peren kívül megállapodást, és fizetett részére, hogy az ingatlanra kötött adásvételi szerződést teljesíteni tudja, a per megszűnjön és az ingatlanra bejegyzett, a vevők számára sérelmes perfeljegyzést töröljék. Alaptalanul sérelmezte az alperes azt is, hogy az elsőfokú bíróság a kötelesrész számításánál figyelmen kívül hagyta, miszerint a vevők adásvételi szerződéstől való elállása a felperes közrehatásának eredménye. A régi Ptk. erre vonatkozó szabályai egyértelműen meghatározzák a kötelesrész számításának módját, melyek alapján, ennek körében az alperes által hivatkozott körülmény figyelembevétele, értékelése kizárt. Az alperesi fellebbezésben a kereset elutasításával kapcsolatban az a hivatkozás, miszerint a vevők elállása folytán az alperes az általa a vevőknek fizetendő 2.500.000 forint foglalt és 3.110.000 forint költséget a „felperesre kívánja hárítani”, tartalma alapján a felperessel szemben ezekkel kapcsolatos követelésére és azok kötelesrészbe való beszámításának szándékára utal, ami azonban erre vonatkozó határozott perbeli nyilatkozat hiányában figyelembe nem vehető, nem elbírálnak.

A kifejtettek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta és az alperes által fizetendő kötelesrészt 2.469.930 forintra és annak törvényes mértékű kamatára leszállította. Ezzel tekintettel a felperes nagyobb részt pervesztés, ezért az alperes perköltség fizetési kötelezettségét mellőzte, a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a pervesztesség-pernyertesség aránya alapján a felperest kötelezte az alperes részére az elsőfokú perköltség megfizetésére, továbbá az alperes illetékfizetési kötelezettségét leszállította, míg a felperes által fizetendő illetéket felemelte. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A másodfokú eljárásban az alperes a nagyobb részben pervesztés, ezért az ítélet tábla őt kötelezte ennek aránya alapján a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a felperes részére a másodfokú perköltség, a felperes képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíj megfizetésére. Az elsőfokú ítélet meghozatala után az alperes költségmentességben részesült, ezért a pervesztességgel arányos fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli, míg a fennmaradó illetéket, részleges pervesztessége folytán a felperes köteles megfizetni.

Budapest, 2017. április 6.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

. Hegedűs Mária s.k. Vargáné dr. Gerényi Mónika s.k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelélül:
Szirmai Nikoletta bírósági ügyintéző